

Krönika

Rafaela Lindeberg

Just transition – en rättvis omställning till ett hållbart samhälle, med anständiga villkor och en social dialog.

Hur får man kapitalet med på det?

Gröna investeringar har blivit big business, men nu höjs också röster med krav att finanssektorn ska bidra till att omställningen ska vara ”inkluderande”. Hur ska det ske utan att en storstadsorienterad elit tar beslut över huvudet på en stor del av världens befolkning?

I ett läge med protesterande gula västar i Frankrike, bensinuppror i Sverige, populistpartier på frammarsch och ett allt mer polariserat debattklimat, är det svårt att se hur man ska få folk att sluta upp kring det som de flesta nu beskriver som ett akutläge för klimatet. Om stora grupper i de ”gamla” och fossiltunga branscherna kommer att förlora sina jobb blir saken knappast lättare.

Harvard-professor David Wood, huvudtalare på Alectas Ateljen 2019, forskar på ämnet och har tagit fram en handbok för hur man som investerare kan bidra till en just transition som det beskrivs i Paris-avtalet. I workshops fick en blandning tunga pensionsförvaltare, fackledare, hållbarhetschefer, ekonomer och andra experter chansen att bolla tankar kring hur det hela bör fungera i praktiken.

Att i de dagliga affärsbesluten ta hänsyn till, inte bara klimataspekter, utan även de sociala frågorna. Flera av deltagarna medgav att de sociala aspekterna var något av en ny dimension. Klimat var relativt lätt att förstå och mäta. Med de sociala frågorna blev det betydligt knepigare.

”S:et i ESG är en något marginaliserad bokstav i sammanhanget”, sade David Wood. ”Men det är just här som investerare kan och bör spela en roll. Ett sätt är att driva företagen att höja sina standards för hur de skriver kontrakt så att de inkluderar de här frågorna.”

En återkommande åsikt i grupperna var att företagen kommer att leda utvecklingen så snart de ser att de kan tjäna pengar på impact-investeringar. Andra menade att det främst är politikerna som ska driva omställningen och det krävs en gigantisk Marshallplan för att på allvar få igång maskineriet.

En debatt utbröt kring om det verkligen är självklart att investerare ska bära bördan av omställningen? Ska pensionskapitalet verkligen avstå avkastning eller ta på sig extra risk för detta? Och hur viktig är egentligen prissättningen? Hur ändrar man bäst incitamentsstrukturerna så att kapitalet verkligen börjar bry sig om svagare grupper?

En fråga väcktes om inte Wood och hans kollegor som förespråkar Just Transition komplicerar saker? Ska inte företagets uppgift vara att maximera aktievärde? ”I’m not complicating things, things are complicated”, replikerade Wood.

Försäkringsbolagen har kommit långt i att se klimatet som en riktig risk. Det ingår redan i högsta grad i affärsmodellen. Däremot så måste mer fokus, enligt Wood, läggas på de sociala problemen. Investerare kommer att förlora pengar om samhället fortsätter att utvecklas som det gör nu med insiders/outsiders och sprängdåd i Malmö. Detta är riktiga risker som investerare bör lägga större fokus på.

Diskussionen rörde också olika finansiella instrument. Om man ska tro Wood så är sociala obligationer knappast lösningen på hur vi når en just transition, eftersom problemen skiljer sig för mycket från land till land. Det är svårt att hitta en tillräckligt stor investerarbas som har samma syn på hur det ska mätas. De sociala obligationerna är precis motsatsen till det som behövs för den inkluderande omställningen. ”Visst är det bra att experimentera. Men det kommer knappast finnas någon CDO eller annat finansiellt instrument som kommer att ta oss ur en klimatkris”, menade Wood.

I en något dyster avslutning påpekade han att hans forskningsinstitut lyckats ”oerhört väl” i att få investerare att ”låtsas som att de bryr sig”, men att de än så länge inte ändrat sina beteenden i större utsträckning. Det finns momentum. Men det måste gödas.

ATELJÉN 2019